Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

ВОЛЬНАЯ ПРАЦА

Орган Беластоцкага абкома і гаркома КП(б)Б і абласнога выканаўчага камітэта

Год выдання другі

№ 228 (297)
СЕРАДА
2
КАСТРЫЧНІКА
1940 г.

Цана 10 капеек.

СЁННЯ У НУМАРЫ:

ПА-ЛЕНІНСКУ ЗМАГАЦЦА ЗА БУДАЎНІЦТВА КОМУНІЗМА

Сёння спаўняецца 20 год геніяльнай прамове Владзіміра Ільіча, сказанай ім на III Усерасійскім з'ездзе Расійскага Комуністычнага Саюза Моладзі.

Створаны, выхаваны і ўмацаваны партыяй Леніна—Сталіна Усесаюзны Ленінскі Комуністычны Саюз Моладзі—верны памочнік партыі—за гэтыя годы дасягнуў велізарных поспехаў у рабоце па будаўніцтву комунізма ў нашай краіне.

Выраслі новыя людзі. Шырыцца і мацнее магутнае комсамольскае племя. З радоў ленінскага комсамола ўсе галіны навукі, культуры і тэхнікі атрымалі выдатных вучоных, наватараў тэхнікі і соцыялістычнай вытворчасці. Сярод слаўных імён пачынальнікаў стаханаўскага руху, Герояў Совецкага Саюза—палкіх патрыётаў соцыялістычнай радзімы — ёсць многа комсамольцаў. Слаўны, двойчы ордэнаносны ленінскі комсамол высока трымае вялікі непераможны ленінска-сталінскі сцяг і ўсё больш і больш узнімае і развівае сваю актыўнасць у дзяржаўным і гаспадарчым будаўніцтве.

Штодзённа комсамолія ў сваёй дзейнасці звяртаецца да твораў і заветаў вялікага Леніна і атрымоўвае ў іх—невычарпальнай крыніцы геніяльнасці і мудрасці—указанні для далейшай практычнай работы.

Наша совецкая моладзь вучыцца, змагаецца, будуе новае комуністычнае жыццё па Леніну, пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна.

Працоўная моладзь заходніх абласцей БССР ва ўмовах соцыялістычнага ладу, выкарыстоўваючы ўсе даброты, дадзеныя ёй соцыялістычнай рэволюцыяй, далучаецца да вялікай скарбніцы—твораў Владзіміра Ільіча, чэрпае ў іх разуменне задач комуністычнага будаўніцтва і ролі Комуністычнага Саюза Моладзі, *аб якіх гаварыў Владзімір Ільіч у сваёй гістарычнай прамове.*

Саюз моладзі,—гаварыў Владзімір Ільіч,—і ўся моладзь наогул, якая хоча перайсці да комунізма, павінна вучыцца комунізму, выхоўваць з сябе комуністаў.

Владзімір Ільіч указваў, што комуністам стаць можна толькі тады, калі ўзбагаціш сваю памяць веданнем усіх тых багаццяў, якія выпрацавала чалавецтва. Трэба ўзяць сабе ўсю суму чалавечых ведаў і ўзяць так, каб комунізм не быў-бы нечым такім, што завучана, а быў-бы тым, што самімі прадумана, быў-бы тымі вывадамі, якія з'яўляюцца непазбежнымі з пункту гледжання сучаснай адукацыі.

Адказваючы на пытанне, як трэба вучыцца комунізму, Владзімір Ільіч гаварыў:

— Моладзь можа вучыцца комунізму, толькі спалучаючы кожны крок свайго вучэння, выхавання і адукацыі з непарыўнай барацьбой пролетарыяў і працоўных супроць старага эксплаататарскага грамадства. Для комуніста ўся мараль у гэтай згуртаванай салідарнай дысцыпліне і свядомай масавай барацьбе супроць эксплаататараў.

У аснове комуністычнай маралі ляжыць барацьба за ўмацаванне і завяршэнне комунізма.

Быць членамі саюза моладзі азначае весці справу так, каб аддаваць сваю працу, свае сілы на агульную справу. Саюз Комуністычнай Моладзі павінен быць ударнай групай, якая ва ўсякай рабоце аказвае сваю дапамогу, праяўляе сваю ініцыятыву, свой пачын. Члены Комуністычнага Саюза Моладзі павінны быць першымі будаўнікамі комуністычнага грамадства сярод мільёнаў будаўнікоў. Такімі павінны быць кожны юнак, кожная дзяўчына.

Гэтыя задачы актуальны для комсамола заходніх абласцей. Год існавання совецкай улады даў магчымасць усім працоўным, як і моладзі, шырока і свабодна далучыцца да будаўніцтва новага комуністычнага жыцця. Тысячы юнакоў і дзяўчат у нашай вобласці вылучаны на кіруючую совецкую і гаспадарчую работу. Сярод дэпутатаў Вярхоўнага Совета БССР ёсць прадстаўнікі нашай моладзі: тт. Лашак, Смаршко, Юхневіч. Сярод майстраў высокай прадукцыйнасці працы—стаханаўцаў, многастаночнікаў і сумяшчаючых прафесіі—многа моладзі. Такія таварышы, як Цікоцкі—ткач першага тэкстыльнага камбіната, Бялер—рабочы беластоцкага скурзавода і многа іншых, прыкладам соцыялістычнай працы заклікаюць усю працоўную моладзь да актыўнага будаўніцтва новага жыцця.

Вялікія дасягненні совецкай улады ў заходніх абласцях за мінулы год. Але яшчэ больш вялікія задачы стаяць уперадзе.

Асабліва вялікія задачы стаяць перад комсамолам у справе выхавання ў працоўнай моладзі большэвіцкіх якасцей, рысаў чалавека сталінскай эпохі.

Комуніст-комсамолец уяўляе сабой смеласць, скромнасць, прынцыповасць, найглыбейшую адданасць справе соцыялістычнай рэволюцыі. Комуніст - комсамолец праяўляе творчы размах, комуністычную мэтанакіраванасць, не баіцца цяжкасцей, заўсёды рашучы і пільны ў барацьбе з ворагамі, цвёрды і чоткі ў выкананні сваіх абавязкаў. Ён паказвае ўзор дысцыплінаванасці і працуе на поўны разварот сваіх сіл і здольнасцей. Гэтыя рысы ў моладзі павінен выхоўваць комсамол.

Владзімір Ільіч у 1918 годзе гаварыў:

«Раней увесь чалавечы розум, увесь яго геній тварыў толькі для таго, каб даць адным усе даброты тэхнікі і культуры, а другіх пазбавіць самага неабходнага—асветы і развіцця. Цяпер-жа ўсе цуды тэхнікі, усе заваёвы культуры стануць агульнанародным здабыткам і ад гэтага часу ніколі чалавечы розум і геній не будуць звернуты ў сродкі насілля, у сродкі эксплаатацыі. Мы гэта ведаем,—і хіба ў імя гэтай велізарнейшай гістарычнай задачы не варта працаваць, не варта аддаць усе сілы? І працоўныя зробяць гэту тытанічную гістарычную работу, бо ў іх закладзены дрэмлючыя вялікія сілы рэволюцыі, адраджэння і абнаўлення».

Працоўныя Совецкага Саюза пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі і яе правадыроў Леніна і Сталіна з поспехам гэта зрабілі. Соцыялізм для народаў Совецкага Саюза стаў сапраўднасцю. Ажыццяўляецца паступовы пераход ад соцыялізма да комунізма. Для выканання гэтай гістарычнай задачы далучыліся ў гэтым годзе 23 мільёны новых совецкіх грамадзян. Усеперамагаючы сцяг комунізма высока рэе над заходнімі абласцямі БССР і УССР, Бесарабіяй, Паўночнай Букавінай, Літвой, Латвіяй і Эстоніяй.

Вялікі 193-мільённы народ СССР, упэўнены ў сваіх сілах, будуе комунізм, выконвае вялікія заветы Леніна. І ў гэтым будаўніцтве ў першых радах павінна быць шчаслівая моладзь соцыялістычнай радзімы!

Паскорыць уборку і здачу бульбы дзяржаве

ГРОДНА. **(Ад нашага карэспандэнта).** У раёне разгарнулася масавая ўборка бульбы. Перадавыя калгасы і аднаасобнікі ўжо разлічыліся з дзяржавай па бульбапастаўках. Да такіх адносяцца калгасы «Першае мая», «Чырвоны сцяг», «Чырвоная зорка», Капцілаўскага сельсовета, імені Сталіна, Баранавіцкага сельсовета, і іншыя.

Агульны-ж процант паставак бульбы надта нізкі. Калгасы і аднаасобныя гаспадаркі павінны здаць дзяржаве 10 тысяч тон бульбы. Па становішчу на 30 верасня павінна было паступіць 3,5 тысячы тон бульбы, а паступіла 1.700 тон. Некаторыя старшыні калгасаў і сельсоветаў не разумеюць або не жадаюць разумець, што разам з уборкай бульбы неабходна арганізаваць яе здачу. Не дзіўна, што з асобных калгасаў, як «Першае мая», «24 сакавіка» Жукевіцкага сельсовета, не паступіла на пункт ні аднаго кілограма бульбы, а ўборка тут праходзіць даўно.

Трывожныя сігналы паступаюць з прыёмачных пунктаў. Дрэнна арганізаваў сваю работу прыёмачны пункт у Свіслачы. Тут здатчыку прыходзіцца затраціць увесь дзень, каб здаць сваю бульбу. Многія сяляне прыязджаюць на пункт яшчэ ноччу і чакаюць прыёму. 30 верасня ў 6 гадзін раніцы на свіслацкім прыёмачным пункце сабралася каля 30 фурманак, а прыёмшчыкі ў гэты час спалі. Ніхто не ведаў, калі адкрыецца пункт. Акрамя гэтага ў Свіслачы займаюцца абкраданнем здатчыкаў, нарушаюць закон аб пастаўках. Калгасу «Большэвік», Агародніцкага сельсовета, з 10 тон зданай бульбы зрабілі нейкую «скідку» 720 кілограмаў! Прыёмшчыку павінна быць вядома, што калі бульба не падыходзіць па стандарту, то яе тут-жа на пункце належыць перабраць.

Яўная антыдзяржаўная практыка назіраецца на прыёмачным пункце ў Баярах. Тут 10 тон добраякаснай бульбы з калгаса «Парыжская комуна» вярнулі назад пад відам вільготнай.

Хутка чакаюцца замаразкі. Цёплае надвор'е трэба выкарыстаць, каб поўнасцю закончыць копку і здачу бульбы дзяржаве.

У гэтыя дні трэба, каб прыёмачныя пункты працавалі круглыя суткі.

Г. Лупсякоў.

Узняць тэмпы ворыва зябліва

Цэнтральны камітэт КП(б)Б і Соўнарком БССР у сваёй пастанове аб ходзе падняцця зябліва абавязалі райкомы КП(б)Б, райвыканкомы і дырэктараў МТС забяспечыць выкананне плана па зябліваму ворыву да 25 кастрычніка. Аднак у Гродненскім раёне з гэтай важнейшай пастановы партыі і ўрада да гэтага часу не зроблена адпаведных вывадаў. Раён працягвае адставаць па падняццю зябліва. Выклікае здзіўленне той факт, што ў раённым зямельным аддзеле нават не ведаюць, на колькі процантаў выканан план ворыва.

— У гэтым вінаваты сельсоветы —апраўдваюцца ў райземаддзеле.—Яны не дасылаюць нам звестак аб ходзе ворыва.

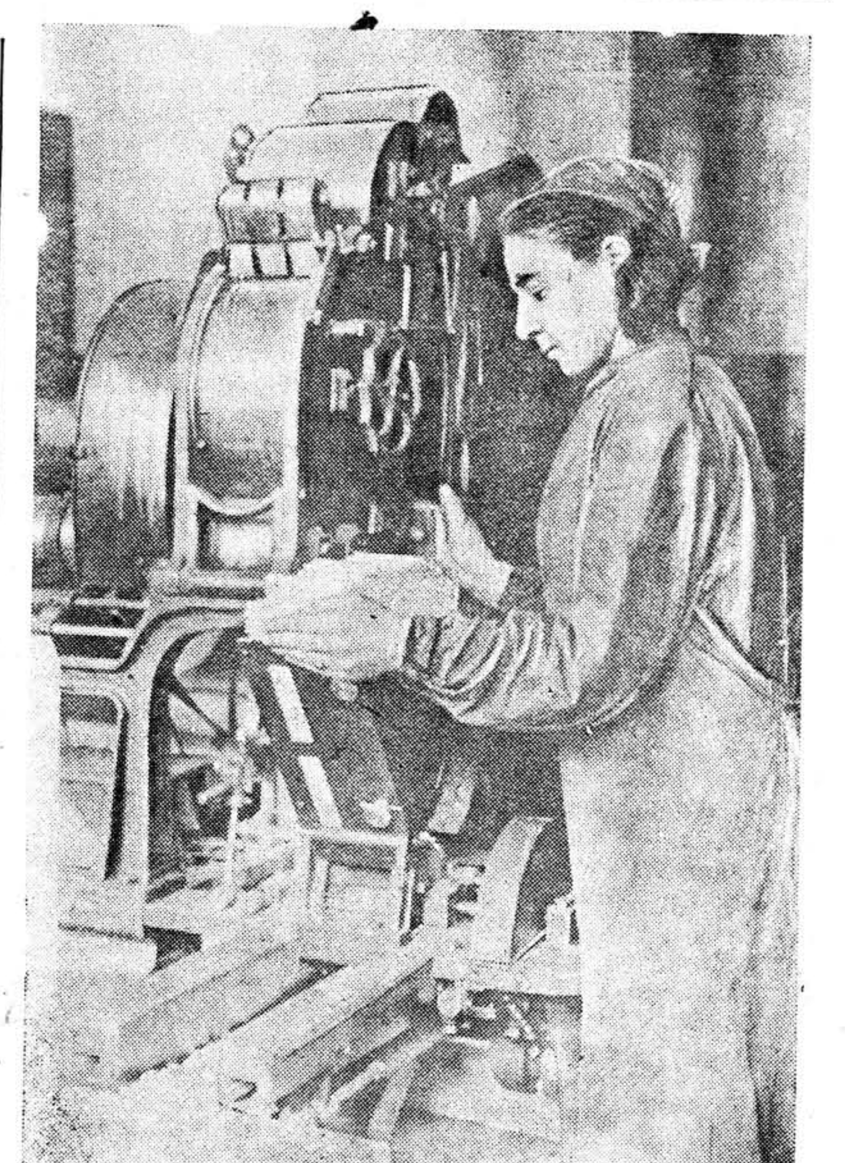
— Усё-ж, на колькі процантаў выканан план падняцця зябліва?—запыталі мы ў выконваючага абавязкі загадчыка райза.

—На гэтай рабоце я нядаўна,—адказаў ён.—Перада мной дзве лічбы: 48 процантаў і 24 проценты. Якой верыць — сам не ведаю.

Прыведзены факт гаворыць аб тым, што гэтай важнейшай справай райза не кіруе. Многія сельсоветы і калгасы недапушчальна марудзяць з падняццем зябліва. Так, Верцелішскі сельсовет на 20 верасня план падняцця зябліва выканаў толькі на 19,2 процанта. Таксама недапушчальна адстаюць Гошскі, Брузгінскі, Жукевіцкі і іншыя сельсоветы раёна. Сельскагаспадарчая арцель імені Будзённага, Верцелішскага сельсовета, і імені Першага Мая, Жукевіцкага сельсовета, зусім не прыступілі да ворыва зябліва. У калгасе імені 24 сакавіка з 108 гектараў зябліва ўзорана толькі 12. У гэтым калгасе на ворыве працуюць два трактары. Але яны няспраўныя і таму больш прастойваюць, чым працуюць.

У калгасах раёна не ўстаноўлены заданні па падняццю зябліва жывым цяглом і не вылучана адпаведная колькасць коней на гэтую работу.

А. Салаўёў.

Стаханаўка папяросна-набіўнога цэха Беластоцкай дзяржаўнай табачнай фабрыкі Б. Х. Берастаўіцкая выконвае норму на 120 процантаў.
На здымку: тав. Берастаўіцкая ля сваёй машыны. Фота А. Сапіра.

Разбор палявых вучэнняў штабаў буйных вайсковых злучэнняў

Выступленне народнага камісара абароны маршала Совецкага Саюза тав. С. К. ТІМАШЭНКА

КІЕЎСКАЯ АСОБАЯ ВАЕННАЯ АКРУГА, 30 верасня. **(Спецкор. ТАСС).** На працягу некалькіх апошніх дзён народны камісар абароны СССР маршал Совецкага Саюза тав. С. К. Цімашэнка прысутнічаў на палявых вучэннях штабаў буйных вайсковых злучэнняў. Вучэнне праводзілася на тэму: «Прарыў стралковым корпусам моцна ўмацаванай абарончай паласы праціўніка з наступным уводам у прарыў механізіраванага злучэння».

Учора адбыўся разбор вучэнняў з усім камандным саставам, прымаўшым у іх удзел. З вялікім дакладам аб выніках вучэнняў выступіў намеснік народнага камісара абароны начальнік Генеральнага штаба Чырвонай Арміі генерал арміі тав. Мерэцкоў. З заключнай прамовай па разбору выступіў народны камісар абароны маршал Совецкага Саюза таварыш Цімашэнка.

На разборы прысутнічалі намеснік народнага камісара абароны армейскі камісар першага ранга тав. Шчадэнка, камандуючы войскамі Кіеўскай асобай ваеннай акругі генерал арміі тав. Жукаў, член ваеннага совета акругі армейскі камісар другога ранга тав. Барысаў, намеснік начальніка галоўнага Упраўлення палітычнай прапаганды Чырвонай Арміі корпусны камісар тав. Кузняцоў і іншыя асобы вышэйшага каманднага састава Чырвонай Арміі.

У Наркамюсце СССР

Некаторыя народныя суды разглядваюць завочна справы аб прагулах і самавольным пакіданні работы, хоць даных, даказваючых, што падсудны ўхіліўся ад яўкі ў суд, у іх няма. Гэта прыводзіць у радзе выпадкаў да непадстаўнага асуджэння.

Народны суд 1-га ўчастка Комінтэрнаўскага раёна (Масква) завочна прыгаварыў работніцу Мурцаву да 4-х месяцаў турэмнага зняволення, не высвятліўшы прычын няяўкі абвінавачваемай у суд. Пасля аказалася, што Мурцава не з'явілася ў суд таму, што была ў чарговым водпуску. Адміністрацыя фабрыкі фотапласцінак няправільна ўзняла супроць яе справу.

Факты беспадстаўнага завочнага асуджэння мелі месца і ў іншых народных судах.

У сувязі з гэтым народны камісар юстыцыі СССР тав. Н. М. Рычкоў прапанаваў судам завочна разглядваць справы толькі ў тых выпадках, калі будзе ўстаноўлена, што падсудны ўхіліўся ад яўкі ў суд, або скрываецца ад суда.

(ТАСС).

Па Совецкай краіне

СКРОЗЬ СНЕГАПАД

СТАЛІНАБАД. Маладыя пілоты Таджыкістана паказваюць здзіўляючыя ўзоры лётнага майстэрства. Яны рэгулярна робяць рэйсы на высокагорных паветраных трасах, якія пралятаюць над снежнымі вяршынямі Паміра.

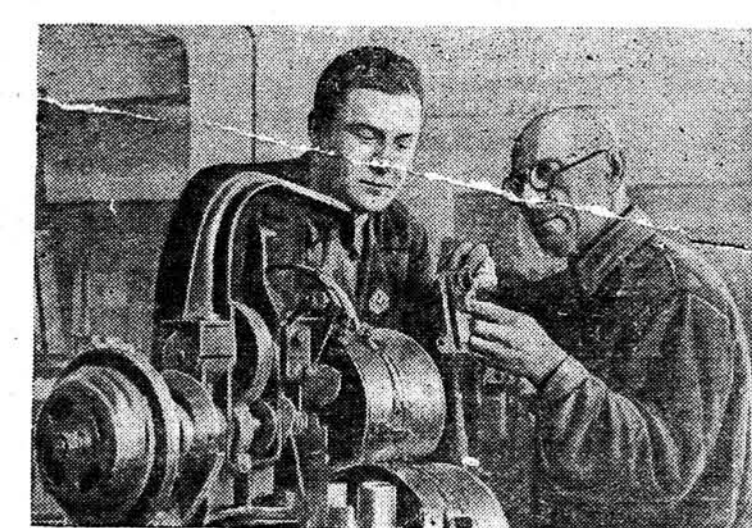
Лётчык-комсамолец тав. Назараў, робячы чарговы рэйс у Харог, трапіў у моцны снегапад. Гэта было ў канцы шляху —у гарах. Вярнуцца назад пілот не мог: у баках нехапіла-б гаручага. І лётчык рашыў прарвацца скрозь снежную заслону. Ён падняўся на вышыню 4.500 метраў. Некалькі разоў мяняў курс, часам ішоў брыючым палётам над гарамі. Адзінаборства са стыхіяй закончылася перамогай пілота: ён шчасліва дасягнуў Харога і затым вярнуўся назад на свой аэрадром.

Высокае веданне тэхнікі, майстэрства і халоднакроўе паказваюць на гэтай высокагорнай трасе пілоты тт. Княжэчэнка, Чарноў і іншыя. Па некалькі разоў ў дзень яны дастаўляюць у далёкія горныя сяленні газеты, пошту, груз.

—0—

БОЛЬШ ДЗЕВЯЦІ НОРМ ЗА ЗМЕНУ

СЕРГО. (Варашылаўградская вобласць). Знатны забойшчык шахты «Цэнтральная-Ірміна» імені Сталіна тав. Сінягоўскі дабіўся выдатнага вытворчага рэкорду. Днямі на ўчастку «Ніканор-Усход» ён вырубіў адбойным малатком 127 тон вугалю, што складае 960 процантаў нормы.

Майстар слесарна-зборачнага ўчастка завода ім. Энгельса (Ленінград) тав. М. І. Камароў — удзельнік баёў з белафінамі, узнагароджаны ордэнам Чырвонага Сцяга (злева), і стаханавец М. Н. Гудзілін за зборкай новай машыны для лёгкай прамысловасці.

Фота-клішэ ТАСС.

ЦІКАВАЯ ЗНАХОДКА Ў АРКТЫЦЫ

Галоўпаўночморшляхам атрымана паведамленне аб цікавай знаходцы, знойдзенай гідраатрадам геаграфічнага судна «Норд». На Фадзееўскім востраве (група Новасібірскіх астравоў у моры Лапцевых) атрад выявіў старажытны скарб. Знойдзена 1.350 дробных сярэбраных рускіх манет з абазначэннем імён—Васілій, Дзмітрый, Іоан, медныя гаспадарчыя рэчы, прадметы рэлігійнага культу, астаткі ўпрыгожванняў — бусы, сергі. Маецца таксама многа прадметаў узбраення — наканечнікі, коп'і, стрэлы і т. д. Захаваліся астаткі футры, у прыватнасці собаля.

Дэталёвае абследванне месца знаходкі зрабіць не ўдалося, бо з-за позняга часу ўсё скована ільдом, зямля пакрыта тоўстым пластом снегу.

ЗНОЙДЗЕНЫ КАРЦІНЫ РЭМБРАНДТА, РУБЕНСА, ВЕРАШЧАГІНА, АЙВАЗОЎСКАГА

КАЎНАС. Разам з фабрыкамі, заводамі, зямлёй у Совецкай Літве сталі здабыткам народа і культурныя каштоўнасці. Пры сметонаўскім рэжыме ў Літве працвітала самая раз'юшаная спекуляцыя мастацкімі і гістарычнымі помнікамі, многія з іх былі разбазараны, вывезены за граніцу.

Створанае ўрадам Совецкай Літвы ўпраўленне па ахове помнікаў культуры прыступіла зараз да рэгістрацыі ўсіх мастацкіх і гістарычных помнікаў рэспублікі.

Спецыяльныя камісіі, якія праводзяць рэгістрацыю, знайшлі ў былых памешчыцкіх маёнтках многа твораў выдатных фламандскіх, галандскіх, італьянскіх, французскіх і рускіх мастакоў. Сярод іх карціны Рэмбрандта, Рубенса, Снейдэрса, Гюбера Робера, Верашчагіна, Айвазоўскага і іншых.

Знойдзена таксама многа рэдкіх кніг і мастацкіх вырабаў з металу і фарфара. Усяго ўжо зарэгістрыравана 10.000 прадметаў.

—0—

НОВЫЯ НАФТАСКВАЖЫНЫ

МОЛАТАЎСК. На Краснакамскім нафтапромысле закончана бурэнне трох эксплаатацыйных скважын глыбінёй каля тысячы метраў. Здана ў эксплаатацыю багатая нафтай скважына № 48. За ёй уваходзяць у строй дзве другія.

20-ГОДДЗЕ ГІСТАРЫЧНАЙ ПРАМОВЫ В. І. ЛЕНІНА

ЗАДАЧЫ САЮЗАЎ МОЛАДЗІ

Прамова на III Усерасійскім з'ездзе Расійскага комуністычнага саюза моладзі

2 кастрычніка 1920 г.

Таварышы, мне хацелася-б сёння пагутарыць на тэму аб тым, якія асноўныя задачы Саюза комуністычнай моладзі і, у сувязі з гэтым, — якія павінны быць арганізацыі моладзі ў соцыялістычнай рэспубліцы наогул.

На гэтым пытанні тым больш трэба спыніцца, што ў пэўным сэнсе можна сказаць, што іменна моладзі прадстаіць сапраўдная задача стварэння комуністычнага грамадства. Бо ясна, што пакаленне работнікаў, выхаванае ў капіталістычным грамадстве, у лепшым выпадку зможа вырашыць задачу зніштажэння асноў старога капіталістычнага быту, пабудаванага на эксплаатацыі. Яно ў лепшым выпадку здолее вырашыць задачы стварэння такога грамадскага ладу, які дапамог-бы пролетарыяту і працоўным класам утрымаць уладу ў сваіх руках і стварыць трывалы фундамент, на якім можа будаваць толькі пакаленне, уступаючае ў работу ўжо пры новых умовах, пры такой абстаноўцы, калі няма эксплаататарскіх адносін паміж людзьмі.

І вось, падыходзячы з гэтага пункту гледжання да пытання аб задачах моладзі, я павінен сказаць, што гэтыя задачы моладзі наогул і саюзаў комуністычнай моладзі і ўсякіх іншых арганізацый у прыватнасці, можна было-б выразіць адным словам: задача заключаецца ў тым, каб вучыцца.

Зразумела, што гэта толькі «адно слова». Яно не дае яшчэ адказу на галоўныя і самыя істотныя пытанні — чаму вучыцца і як вучыцца? А тут уся справа ў тым, што разам з пераўтварэннем старога капіталістычнага грамадства вучэнне, выхаванне і адукацыя новых пакаленняў, якія будуць ствараць комуністычнае грамадства, не могуць быць старымі. Вучэнне, выхаванне і адукацыя моладзі павінны выходзіць з таго матэрыялу, які пакінут нам старым грамадствам.

Мы можам будаваць комунізм толькі з той сумы ведаў, арганізацый і ўстаноў, пры тым запасе чалавечых сіл і сродкаў, якія асталіся нам ад старога грамадства. Толькі пераўтвараючы карэнным чынам справу вучэння, арганізацыю і выхаванне моладзі, мы зможам дасягнуць таго, каб рэзультатам намаганняў маладога пакалення было стварэнне грамадства, не падобнага на старое, г. зн. комуністычнага грамадства.

Таму нам трэба падрабязна спыніцца на пытанні аб тым, чаму мы павінны вучыць і як павінна вучыцца моладзь, калі яна сапраўды хоча апраўдаць званне комуністычнай моладзі, і як падрыхтаваць яе да таго, каб яна здолела дабудаваць і давяршыць тое, што мы пачалі.

Я павінен сказаць, што першым, здавалася-б, і самым натуральным адказам з'яўляецца тое, што саюз моладзі і ўся моладзь наогул, якая хоча перайсці да комунізма, павінна вучыцца комунізму.

Але гэты адказ «вучыцца комунізму» з'яўляецца надта агульным. Што-ж нам патрэбна для таго, каб навучыцца комунізму? Што нам патрэбна выдзеліць з сумы агульных ведаў, каб набыць веданне комунізма? Тут нам пагражае цэлы рад небяспек, якія скрозь і ўсюды праяўляюць сябе, як толькі задача вучыцца комунізму ставіцца няправільна, або калі яна разумеецца надта аднабока.

Натуральна, што на першы погляд прыходзяць у галаву мыслі аб тым, што вучыцца комунізму — гэта значыць усвоіць тую суму ведаў, якая ізложана ў комуністычных падручніках, брашурах і працах. Але такое вызначэнне вывучэння комунізма было-б надта грубае і недастатковае.

Калі-б толькі вывучэнне комунізма заключалася ва ўсваенні таго, што ізложана ў комуністычных працах, кніжках і брашурах, то тады надта лёгка мы маглі-б атрымаць комуністычных начотчыкаў або хвастуноў, а гэта скрозь і ўсюды прыносіла-б нам шкоду і ўшчэрб, таму што гэтыя людзі, навучыўшыся і начытаўшыся таго, што ізложана ў комуністычных кнігах і брашурах, аказаліся-б няўмеючымі злучыць усе гэтыя веды і не здолелі-б дзейнічаць так, як таго сапраўды комунізм патрабуе.

Адно з самых вялікіх зол і бядот, якія асталіся нам ад старога капіталістычнага грамадства, гэта — поўны разрыў кнігі з практыкай жыцця, бо мы мелі кнігі, дзе ўсё было распісана ў самым лепшым выглядзе, і гэтыя кнігі, у большасці выпадкаў, з'яўляліся самай агіднай крывадушнай хлуснёй, якая ілжыва рысавала нам комуністычнае грамадства. Таму простае кніжнае ўсваенне таго, што гаворыцца ў кнігах аб комунізме, было-б у вышэйшай ступені няправільным.

Цяпер у нашых прамовах і артыкулах няма простага паўтарэння таго, што гаварылася раней аб комунізме, таму што нашы прамовы і артыкулы звязаны са штодзённай і ўсебаковай работай. Без работы, без барацьбы кніжнае веданне комунізма з комуністычных брашур і твораў роўна нічога не варта, таму што яно прадаўжала-б стары разрыў паміж тэорыяй і практыкай, той стары разрыў, які складаў самую агідную рысу старога буржуазнага грамадства.

Яшчэ больш небяспечным было-б, калі-б мы пачалі ўсвойваць толькі комуністычныя лозунгі. Калі-б мы своечасова гэту небяспеку не зразумелі і калі-б мы ўсю нашу работу не накіравалі на тое, каб гэтую небяспеку ўстараніць, тады наяўнасць поўмільёна або мільёна людзей, маладых юнакоў і дзяўчат, якія пасля такога навучання комунізму будуць называць сябе комуністамі, прынесла-б толькі вялікую шкоду для справы комунізма.

Тут перад намі ўстае пытанне аб тым, як-жа нам трэба спалучыць усё гэта для навучання комунізму? Што нам трэба ўзяць са старой школы, са старой навукі?

Старая школа заяўляла, што яна хоча стварыць чалавека ўсебакова адукаванага, што яна вучыць навукам наогул. Мы ведаем, што гэта было наскрозь ілжыва, бо ўсё грамадства было аснавана і трымалася на раздзяленні людзей на класы, на эксплаататараў і прыгнечаных. Натуральна, што ўся старая школа, будучы цалкам прасякнута класавым духам, давала веды толькі дзецям буржуазіі. Кожнае слова яе было падроблена ў інтарэсах буржуазіі.

У гэтых школах маладое пакаленне рабочых і сялян не столькі выхоўвалі, колькі намуштроўвалі ў інтарэсах той-жа буржуазіі. Выхоўвалі іх так, каб ствараць для яе прыгодных слуг, якія былі-б здольны даваць ёй прыбытак і разам з тым не трывожылі-б яе пакою і бяздзелля. Таму, адмаўляючы старую школу, мы паставілі сабе задачай узяць з яе толькі тое, што нам патрэбна для таго, каб дабіцца сапраўднай комуністычнай адукацыі.

Тут я падыходжу да тых нараканняў, да тых абвінавачанняў старой школы, якія пастаянна прыходзіцца слухаць і якія вядуць нярэдка да зусім няправільнага тлумачэння.

Гавораць, што старая школа была школай вучобы, школай муштры, школай зуброжкі. Гэта верна, але ўсё-такі трэба ўмець адрозніваць, што было ў старой школе дрэннага і карыснага нам, трэба ўмець выбраць з яе тое, што неабходна для комунізма.

Старая школа была школай вучобы, яна прымушала людзей усвойваць масу непатрэбных, лішніх, мёртвых ведаў, якія забівалі галаву і ператваралі маладое пакаленне ў падагнаных пад агульны ранжыр чыноўнікаў. Але вы зрабілі-б велізарную памылку, калі-б папрабавалі зрабіць той вывад, што можна стаць комуністам, не ўсвоіўшы таго, што накоплена чалавечымі ведамі. Было-б памылкова думаць так, што дастаткова ўсвоіць комуністычныя лозунгі, вывады комуністычнай навукі, не ўсвоіўшы сабе той сумы ведаў, вынікам якіх з'яўляецца сам комунізм.

Узорам таго, як паявіўся комунізм з сумы чалавечых ведаў, з'яўляецца марксізм.

Вы чыталі і чулі аб тым, як комуністычная тэорыя, комуністычная навука, галоўным чынам створаная Марксам, як гэтае вучэнне марксізма перастала быць стварэннем аднаго, хоць і геніяльнага, соцыяліста XIX века, як гэтае вучэнне стала вучэннем мільёнаў і дзесяткаў мільёнаў пролетарыяў ва ўсім свеце, прымяняючых гэтае вучэнне ў сваёй барацьбе супроць капіталізма.

І калі-б вы высунулі такое пытанне: чаму вучэнне Маркса магло аўладаць мільёнамі і дзесяткамі мільёнаў сэрцаў самага рэволюцыйнага класа — вы зможаце атрымаць адзін адказ: гэта адбылося таму, што Маркс апіраўся на трывалы фундамент чалавечых ведаў, заваяваных пры капіталізме; вывучыўшы законы развіцця чалавечага грамадства, Маркс зразумеў немінучасць развіцця капіталізма, якое вядзе да комунізма, і, галоўнае, ён даказаў гэта толькі на аснове самага дакладнага, самага дэтальнага, самага глыбокага вывучэння гэтага капіталістычнага грамадства, пры дапамозе поўнага ўсваення ўсяго таго, што дала ранейшая навука.

Усё тое, што было створана чалавечым грамадствам, ён перапрацаваў крытычна, ні аднаго пункту не пакінуўшы без увагі. Усё тое, што чалавечай мысляй было створана, ён перапрацаваў, падвергнуў крытыцы, праверыўшы на рабочым руху, і зрабіў тыя вывады, якіх абмежаваныя буржуазнымі рамкамі або звязаныя буржуазнымі прадрассудкамі людзі зрабіць не маглі.

Гэта трэба мець на ўвазе, калі мы, напрыклад, вядзем размовы аб пролетарскай культуры. Без яснага разумення таго, што толькі дакладным веданнем культуры, створанай усім

развіццём чалавецтва, толькі перапрацоўкай яе можна будаваць пролетарскую культуру — без такога разумення нам гэтай задачы не вырашыць.

Пролетарская культура не з'яўляецца выскачыўшай невядома адкуль, не з'яўляецца выдумкай людзей, якія называюць сябе спецыялістамі па пролетарскай культуры. Гэта ўсё паўнейшая бязглуздзіца. Пролетарская культура павінна з'явіцца заканамерным развіццём тых запасаў ведаў, якія чалавецтва выпрацавала пад гнётам капіталістычнага грамадства, памешчыцкага грамадства, чыноўніцкага грамадства.

Усе гэтыя шляхі і дарожкі падводзілі, і падводзяць, і прадаўжаюць падводзіць да пролетарскай культуры таксама, як палітычная эканомія, перапрацаваная Марксам, паказала нам тое, да чаго павінна прыйсці чалавечае грамадства, указала пераход да класавай барацьбы, да пачатку пролетарскай рэволюцыі.

Калі мы чуем нярэдка і сярод прадстаўнікоў моладзі, і сярод некаторых абаронцаў новай адукацыі нападкі на старую школу, што старая школа была школай зуброжкі, мы гаворым ім, што мы павінны ўзяць тое добрае, што было ў старой школе.

Мы не павінны браць са старой школы таго, калі памяць маладога чалавека абцяжарвалі бязмернай колькасцю ведаў, на дзевяць дзесятых непатрэбных і на адну дзесятую скажоных, але гэта не азначае, што мы можам абмежавацца комуністычнымі вывадамі і завучыць толькі комуністычныя лозунгі. Гэтым комунізма не створыш. Комуністам стаць можна толькі тады, калі ўзбагаціш сваю памяць веданнем усіх тых багацяў, якія выпрацавала чалавецтва.

Нам не трэба зуброжкі, але нам трэба развіць і ўдасканаліць памяць кожнага, хто навучаецца, веданнем асноўных фактаў, бо комунізм ператворыцца ў пустату, ператворыцца ў пустую вывеску, комуніст будзе толькі простым хвастуном, калі не будуць перапрацаваны ў яго сазнанні ўсе атрыманыя веды. Вы павінны не толькі ўсвоіць іх, але ўсвоіць так, каб аднесціся да іх крытычна, каб не заграмаджваць свайго розуму тым хламам, які не патрэбен, а ўзбагаціць яго веданнем усіх фактаў, без якіх не можа быць сучаснага адукаванага чалавека.

Калі комуніст уздумаў-бы хваліцца комунізмам на аснове атрыманых ім гатовых вывадаў, не праводзячы сур'ёзнейшай, труднейшай, вялікай работы, не разабраўшыся ў фактах, да якіх ён абавязан крытычна аднесціся, такі комуніст быў-бы вельмі сумны. Такое верхаглядства было-б рашучым чынам згубна. Калі я ведаю, што ведаю мала, я даб'юся таго, каб ведаць больш, але калі чалавек будзе гаварыць, што ён комуніст, і што яму і ведаць нічога не трэба трывалага, то нічога падобнага на комуніста з яго не выйдзе.

Старая школа выпрацоўвала прыслужнікаў, неабходных для капіталістаў, старая школа з людзей навукі рабіла людзей, якія павінны былі пісаць і гаварыць, як угодна капіталістам. Гэта значыць, што мы павінны яе ўбраць. Але калі мы павінны яе ўбраць, калі мы павінны разбурыць яе, ці азначае гэта, што мы не павінны ўзяць з яе ўсё тое, што было накоплена чалавецтвам неабходнага для людзей?

Ці значыць, што мы не павінны здолець адрозніць тое, што з'яўлялася неабходным для капіталізма і што з'яўляецца неабходным для комунізма?

На месца старой муштры, якая праводзілася ў буржуазным грамадстве наперакор волі большасці, мы ставім свядомую дысцыпліну рабочых і сялян, якія злучаюць з нянавісцю да старога грамадства рашымасць, уменне і гатоўнасць аб'ёднаць і арганізаваць сілы для гэтай барацьбы, каб з волі мільёнаў і сотцень мільёнаў разрозненых, раздробленых, раскіданых на працягу граматнай краіны стварыць адзіную волю, бо без гэтай адзінай волі мы будзем разбіты немінуча. Без гэтага згуртавання, без гэтай свядомай дысцыпліны рабочых і сялян наша справа безнадзейна. Без гэтага перамагчы капіталістаў і памешчыкаў усяго свету мы не зможам. Мы не замацуем нават фундамента, не гаворачы аб тым, каб на гэтым фундаменце пабудаваць новае комуністычнае грамадства.

Таксама і адмаўляючы старую школу, адчуваючы зусім законную і неабходную нянавісць да гэтай старой школы, цэнячы гатоўнасць разбурыць старую школу, мы павінны зразумець, што на месца старой вучобы, старой зуброжкі, старой муштры мы павінны паставіць уменне ўзяць сабе ўсю суму чалавечых ведаў і ўзяць так, каб комунізм не быў-бы ў вас чымсьці такім, што завучана, а быў-бы тым, што вамі самімі прадумана, быў-бы тымі вывадамі, якія з'яўляюцца немінучымі з пункту гледжання сучаснай адукацыі.

Вось як трэба паставіць асноўныя задачы, калі мы гаворым аб задачы навучыцца комунізму.

Каб гэта вам паясніць, падыходзячы ў той-жа час да пытання, як вучыцца, я вазьму прыклад практычны. Вы ўсе ведаеце, што перад намі зараз-жа следам за задачамі ваеннымі, задачамі аховы рэспублікі, паўстае задача гаспадарчая.

Мы ведаем, што комуністычнага грамадства нельга пабудаваць, калі не адрадзіць прамысловасці і земляробства, пры чым трэба адрадзіць іх не па-старому. Трэба адрадзіць іх да сучаснай, па апошняму слову навукі пабудаванай, аснове. Вы ведаеце, што гэтай асновай з'яўляецца электрычнасць, што толькі, калі адбудзецца электрыфікацыя ўсёй краіны, усіх галін прамысловасці і земляробства, калі вы гэтую задачу асвоіце, толькі тады вы для сябе зможаце пабудаваць тое комуністычнае грамадства, якога не зможа пабудаваць старое пакаленне.

Перад вамі стаіць задача гаспадарчага адраджэння ўсёй краіны, рэарганізацыя, аднаўленне і земляробства і прамысловасці на сучаснай тэхнічнай аснове, якая пакоіцца на сучаснай навуцы, тэхніцы, на электрычнасці.

Вы вельмі добра разумееце, што да электрыфікацыі непісьменныя людзі не падыйдуць, і мала тут адной простай пісьменнасці. Тут недастаткова разумець, што такое электрычнасць; трэба ведаць, як тэхнічна прыкладыць яе і да прамысловасці, і да земляробства, і да паасобных галін прамысловасці і земляробства. Трэба навучыцца гэтаму самім, трэба навучыць гэтаму ўсё падрастаючае працоўнае пакаленне.

Вось задача, якая стаіць перад усякім свядомым комуністам, перад усякім маладым чалавекам, які лічыць сябе комуністам і выразна ўсведамляе, што ён, уступіўшы ў Комуністычны саюз моладзі, узяў на сябе задачу дапамагчы партыі будаваць комунізм і дапамагчы ўсяму маладому пакаленню стварыць комуністычнае грамадства. Ён павінен зразумець, што толькі на аснове сучаснай адукацыі ён можа яго стварыць, і калі ён не будзе мець гэтай адукацыі, комунізм астанецца толькі пажаданнем.

У папярэдняга пакалення задача зводзілася да звяржэння буржуазіі. Тады галоўнай задачай была крытыка буржуазіі, развіццё ў масах нянавісці да яе, развіццё класавага сазнання, уменне згуртаваць свае сілы.

Перад новым пакаленнем стаіць задача больш складаная. Мала таго, што вы павінны аб'ёднаць усе свае сілы, каб падтрымаць рабоча-сялянскую ўладу супроць нашэсця капіталістаў. Гэта вы павінны зрабіць. Гэта вы вельмі добра зразумелі, гэта выразна ўяўляе сабе кожны комуніст. Але гэтага недастаткова.

Вы павінны падубаваць комуністычнае грамадства. Першая палавіна работы ў многіх адносінах зроблена. Старое разбурана, як яго і трэба было разбурыць, яно прадстаўляе сабой груду руін, як і трэба было ператварыць у груду руін. Расчышчана глеба, і на гэтай глебе маладое комуністычнае пакаленне павінна будаваць комуністычнае грамадства.

Перад вамі задача будаўніцтва, і вы яе можаце вырашыць, толькі аўладаўшы ўсімі сучаснымі ведамі, умеючы ператварыць комунізм з гатовых завучаных формул, парад, рэцэптаў, прадпісанняў, праграм у тое жывое, што аб'ёдноўвае вашу непасрэдную работу, ператварыць комунізм у кіраўніцтва для вашай практычнай работы.

Вось задача ваша, якой вы павінны кіравацца ў справе адукацыі, выхавання, уздыму ўсяго маладога пакалення. Вы павінны быць першымі будаўнікамі комуністычнага грамадства сярод мільёнаў будаўнікоў, якімі павінны быць усякі малады чалавек, усякая маладая дзяўчына.

Без прыцягнення ўсёй масы рабочай і сялянскай моладзі да гэтага будаўніцтва комунізма вы комуністычнага грамадства не пабудуеце.

Тут я натуральна падыходжу да пытання аб тым, як мы павінны вучыць комунізму, у чым павінна заключацца асаблівасць нашых прыёмаў.

Я тут спынюся перш за ўсё на пытанні аб комуністычнай маралі.

Вы павінны выхаваць з сябе комуністаў. Задача саюза моладзі— паставіць сваю практычную дзейнасць так, каб, вучачыся, арганізуючыся, згуртоўваючыся, змагаючыся, гэтая моладзь выхоўвала-б сябе і ўсіх тых, хто ў ёй бачыць правадыра, каб яна выхоўвала комуністаў. Трэба, каб уся справа выхавання, адукацыі і вучэння сучаснай моладзі была выхаваннем у ёй комуністычнай маралі.

Але ці існуе комуністычная мараль? Ці існуе комуністычная праўственасць? Зразумела, так. Часта ўяўляюць справу такім чынам, што ў нас няма сваёй маралі, і вельмі часта буржуазія абвінавачвае нас у тым, што мы, комуністы, адмаўляем усякую мараль. Гэта — спосаб падмяняць паняцці, кідаць пясок у вочы рабочым і сялянам.

У якім сэнсе адмаўляем мы мараль, адмаўляем праўственасць?

У тым сэнсе, у якім прапаведвала яе буржуазія, якая выводзіла гэтую праўственасць з вяленняў бога. Мы наконт гэтага, зразумела, гаворым, што ў бога не верым, і вельмі добра ведаем, што ад імя бога гаварыла духавенства, гаварылі памешчыкі, гаварыла буржуазія, каб праводзіць свае эксплаататарскія інтарэсы. Або замест таго, каб выводзіць гэтую мараль з вяленняў праўственасці, з вяленняў бога, яны выводзілі яе з ідэалістычных або поўідэалістычных фраз, якія заўсёды зводзіліся таксама да таго, што вельмі падобна на вяленні бога.

Усякую такую праўственасць, узятую з пазачалавечага, пазакласавага паняцця, мы адмаўляем. Мы гаворым, што гэта абман, што гэта ашуканства і забіванне розумаў рабочых і сялян у інтарэсах памешчыкаў і капіталістаў.

Мы гаворым, што наша праўственасць падпарадкавана цалкам інтарэсам класавай барацьбы пролетарыята. Наша праўственасць выводзіцца з інтарэсаў класавай барацьбы пролетарыята.

Старое грамадства было аснавана на прыгнечанні памешчыкамі і капіталістамі ўсіх рабочых і сялян. Нам патрэбна было гэта разбурыць, трэба было іх скінуць, але для гэтага трэба стварыць аб'ёднанне. Божанька такога аб'ёднання не створыць.

Такое аб'ёднанне маглі стварыць толькі фабрыкі, заводы, толькі пролетарыят, навучаны, прабуджаны ад старой спячкі. Толькі тады, калі гэты клас утварыўся, тады пачаўся масавы рух, які прывёў да таго, што мы бачым цяпер, да перамогі пролетарскай рэволюцыі ў адной з самых слабых краін, якая тры годы адстойвае сябе ад націску буржуазіі ўсяго свету.

І мы бачым, як пролетарская рэволюцыя расце ва ўсім свеце. Мы гаворым цяпер на аснове вопыту, што толькі пролетарыят мог стварыць такую згуртаваную сілу, за якою ідзе раздробленае, распыленае сялянства, якая ўстаяла пры ўсіх націсках эксплаататараў. Толькі гэты клас можа дапамагчы працоўным масам аб'ёднацца, згуртавацца і канчаткова адстаяць, канчаткова замацаваць комуністычнае грамадства, канчаткова яго пабудаваць.

Вось чаму мы гаворым: для нас праўственасць, узятая па-за чалавечым грамадствам, не існуе; гэта абман. Для нас праўственасць падпарадкавана інтарэсам класавай барацьбы пролетарыята.

А ў чым заключаецца гэтая класавая барацьба? Гэта—цара звергнуць, капіталістаў звергнуць, знішчыць клас капіталістаў.

А што такое класы наогул? Гэта тое, што дазваляе адной частцы грамадства прысвойваць сабе працу другой.

Калі адна частка грамадства прысвойвае сабе ўсю зямлю — мы маем класы памешчыкаў і сялян. Калі адна частка грамадства мае фабрыкі і заводы, мае акцыі і капіталы, а другая працуе на гэтых фабрыках,— мы маем класы капіталістаў і пролетарыяў.

Нятрудна было прагнаць цара — для гэтага патрэбна было ўсяго некалькі дзён. Не вельмі трудна было прагнаць памешчыкаў, гэта можна было зрабіць у некалькі месяцаў, не вельмі трудна прагнаць і капіталістаў.

Але знішчыць класы непараўнальна трудней; усё яшчэ асталося раздзяленне на рабочых і сялян. Калі селянін сядзіць на асобным участку зямлі і прысвойвае сабе лішні хлеб, г. зн. хлеб, які не патрэбен ні яму, ні яго жывёле, а ўсе астатнія астаюцца без хлеба, то селянін ператвараецца ўжо ў эксплаататара. Чым больш ён пакідае сабе хлеба, тым яму выгадней, а іншыя няхай галадаюць: «Чым больш яны галадаюць, тым даражэй я прадам гэты хлеб».

Трэба, каб усе працавалі па аднаму агульнаму плану на агульнай зямлі, на агульных фабрыках і заводах і па агульнаму распарадку. Ці лёгка гэта зрабіць? Вы бачыце, што тут нельга дабіцца рашэння такса-

(Працяг на 3-й стар.).

20-ГОДДЗЕ ГІСТАРЫЧНАЙ ПРАМОВЫ В. І. ЛЕНІНА

ЗАДАЧЫ САЮЗАЎ МОЛАДЗІ

Прамова на III Усерасійскім з'ездзе Расійскага комуністычнага саюза моладзі

2 КАСТРЫЧНІКА 1920 г.

(Сканчэнне. Пачатак на 2-й стар.).

ма лёгка, як прагнаць цара, памешчыкаў і капіталістаў. Тут трэба, каб пролетарыят перавыхаваў, перавывучыў частку сялян, перацягнуў на свой бок тых, якія з'яўляюцца сялянамі працоўнымі, каб знішчожыць супраціўленне тых сялян, якія з'яўляюцца багачамі і нажываюцца за кошт нужды астатніх.

Значыць, задача барацьбы пролетарыята яшчэ не закончана тым, што мы звергнулі цара, прагналі памешчыкаў і капіталістаў, і ў завяршэнні яе і заключаецца задача таго парадку, які мы называем дыктатурай пролетарыята.

Класавая барацьба прадаўжаецца; яна толькі змяніла свае формы. Гэта — класавая барацьба пролетарыята за тое, каб не маглі вярнуцца старыя эксплаатататары, каб раздробленая маса цёмнага сялянства аб'ядналася ў адзін саюз. Класавая барацьба прадаўжаецца, і наша задача — падпарадкаваць усе інтарэсы гэтай барацьбе.

І мы сваю нраўственасць комуністычную гэтай задачы падпарадкоўваем. Мы гаворым: нраўственасць — гэта тое, што служыць разбурэнню старога эксплаататарскага грамадства і аб'яднанню ўсіх працоўных вакол пролетарыята, ствараючага новае грамадства комуністаў.

Комуністычная нраўственасць — гэта тая нраўственасць, якая служыць гэтай барацьбе, якая аб'ядноўвае працоўных супроць усякай эксплаатацыі, супроць усякай дробнай уласнасці, бо дробная ўласнасць дае ў рукі адной асобы тое, што створана працай усяго грамадства.

Зямля ў нас лічыцца агульнай уласнасцю.

Ну, а калі з гэтай агульнай уласнасці я бяру сабе пэўны кавалак, вырошчваю на ім удвая больш хлеба, чым патрэбна мне, і лішкам хлеба спекулюю? Разважаю, што чым больш галодных, тым даражэй будуць плаціць? Хіба я тады паступаю, як комуніст?

Не, як эксплаататар, як уласнік. З гэтым трэба весці барацьбу.

Калі пакінуць так, то ўсё скоціцца назад, да ўлады капіталістаў, да ўлады буржуазіі, як гэта бывала не раз у ранейшых рэволюцыях. І каб не даць зноў аднавіцца ўладзе капіталістаў і буржуазіі, для гэтага трэба гандлярства не дапускаць, для гэтага трэба, каб паасобныя людзі не нажываліся за кошт астатніх, для гэтага трэба, каб усе працоўныя згуртаваліся з пролетарыятам і склалі комуністычнае грамадства.

У гэтым і заключаецца галоўная асаблівасць таго, што з'яўляецца асноўнай задачай саюза і арганізацыі комуністычнай моладзі.

Старое грамадства было асноўвана на такім прынцыпе, што або ты грабіш другога, або другі грабіць цябе, або ты працуеш на другога, або ён на цябе, або ты рабаўладальнік, або ты раб. І зразумела, што выхаваныя ў гэтым грамадстве людзі, можна сказаць, з малаком мацеры ўспрымаюць псіхалогію, прывычку, панятце — або рабаўладальнік, або раб, або дробны ўласнік, дробны служачы, дробны чыноўнік, інтэлігент, словам — чалавек, які клапоціцца толькі аб тым, каб мець сваё, а да другога яму справы няма.

Калі я гаспадарнічаю на гэтым участку зямлі, мне справы няма да другога; калі другі будзе галадаць, тым лепш, я даражэй прадам свой хлеб. Калі я маю сваё месцейка, як урач, як інжынер, настаўнік, служачы, мне справы няма да другога. Можа быць, патураючы, дагаджаючы ўладу маючым, я захаваю сваё месцейка, да яшчэ змагу і прабіцца, выйсці ў буржуа. Такой псіхалогіі і такога настрою ў комуніста быць не можа.

Калі рабочыя і сяляне даказалі, што мы ўмеем сваёй сілай адстаяць сябе і стварыць новае грамадства, — вось тут і пачалося новае комуністычнае выхаванне, выхаванне ў барацьбе супроць эксплаататараў, выхаванне ў саюзе з пролетарыятам, супроць эгаістаў і дробных уласнікаў, супроць той псіхалогіі і тых прывычак, якія гавораць: я дабіваюся свайго прыбытку, а да астатняга мне няма ніякай справы.

Вось у чым заключаецца адказ на пытанне, як павінна вучыцца комунізму маладое падрастаючае пакаленне.

Яно можа вучыцца комунізму, толькі звязваючы кожны крок свайго вучэння, выхавання і адукацыі з няспыннай барацьбой пролетарыяў і працоўных супроць старога эксплаататарскага грамадства.

Калі нам гавораць аб нраўственасці, мы гаворым: для комуніста нраўственасць уся ў гэтай згуртаванай салідарнай дысцыпліне і свядомай масавай барацьбе супроць эксплаататараў. Мы ў вечную нраўственасць не верым і абман усякіх казак аб нраўственасці выкрываем.

Нраўственасць служыць для таго, каб чалавечаму грамадству падняцца вышэй, вызваліцца ад эксплаатацыі працы.

Каб гэта ажыццявіць, патрэбна тое пакаленне моладзі, якое пачало ператварацца ў свядомых людзей у абстаноўцы дысцыплінаванай адчаянай барацьбы з буржуазіяй. У гэтай барацьбе яно выхавае сапраўдных комуністаў, гэтай барацьбе яно павінна падпарадкаваць і звязаць з ёю ўсякі крок у сваім вучэнні, адукацыі і выхаванні.

Выхаванне комуністычнай моладзі павінна заключацца не ў тым, што ёй падносяць усякія ўсаладжальныя прамовы і правілы аб нраўственасці. Не ў гэтым заключаецца выхаванне.

Калі людзі бачаць, як іх бацькі і маткі жывуць пад гнётам памешчыкаў і капіталістаў, калі яны самі ўдзельнічаюць у тых муках, якія абрушваюцца на тых, хто пачынае барацьбу супроць эксплаататараў, калі яны бачаць, якіх афяр каштуе прадоўжыць гэтую барацьбу, каб адстаяць заваяванае, якім шалёным ворагам з'яўляюцца памешчыкі і капіталісты, — тады гэтыя людзі выхоўваюцца ў гэтай абстаноўцы комуністамі.

У аснове комуністычнай нраўственасці ляжыць барацьба за ўмацаванне і завяршэнне комунізма. Вось у чым заключаецца і аснова комуністычнага выхавання, адукацыі і вучэння. Вось у чым заключаецца адказ на пытанне, як трэба вучыцца комунізму.

Мы не верылі-б вучэнню, выхаванню і адукацыі, калі-б яно было загнана толькі ў школу і адарвана ад бурнага жыцця. Пакуль рабочыя і сяляне астаюцца прыгнечанымі памешчыкамі і капіталістамі, пакуль школы астаюцца ў руках памешчыкаў і капіталістаў, пакаленне моладзі астаецца сляпым і цёмным.

А наша школа павінна даваць моладзі асновы ведаў, даваць уменне выпрацоўваць самім комуністычныя погляды, павінна рабіць з іх адукаваных людзей. Яна павінна за той час, пакуль людзі ў ёй вучацца, рабіць з іх удзельнікаў барацьбы за вызваленне ад эксплаататараў.

Саюз комуністычнай моладзі толькі тады апраўдае сваё званне, што ён ёсць саюз комуністычнага маладога пакалення, калі ён кожны крок свайго вучэння, выхавання, адукацыі звязваць будзе з удзелам у агульнай барацьбе ўсіх працоўных супроць эксплаататараў. Бо вы вельмі добра ведаеце, што, пакуль Расія астаецца адзінай рабочай рэспублікай, а ва ўсім астатнім свеце існуе стары буржуазны парадак, мы слабей іх, што кожны раз нам пагражае новы напад; што толькі калі мы навучымся згуртаванню і аднадушнасці, мы пераможам у далейшай барацьбе і, умацаваўшы, станем сапраўды непераможны.

Такім чынам, быць комуністам — гэта значыць арганізоўваць і аб'ядноўваць усё падрастаючае пакаленне, даваць прыклад выхавання і дысцыпліны ў гэтай барацьбе. Тады вы зможаце пачаць і давесці да канца пабудову будынка комуністычнага грамадства.

Каб зрабіць гэта ўсім больш ясным, я прывяду вам прыклад. Мы называем сябе комуністамі.

Што такое комуніст?

Комуніст — слова лацінскае. Комуніст ад слова агульны. Комуністычнае грамадства значыць —усё агульнае: зямля, фабрыкі, агульная праца, — вось што такое комунізм.

Ці можа праца быць агульнай, калі кожны вядзе сваю гаспадарку на асобным участку? Адразу агульнай працы не створыш. Гэта з неба не звальваецца. Гэта трэба зарабіць, выпакутаваць, стварыць, гэта ствараецца ў ходзе барацьбы. Тут не старая кніжка — кніжцы ніхто-б не паверыў. Тут уласны жыццёвы вопыт.

Калі Калчак і Дзенікін ішлі з Сібіры і з поўдня, сяляне былі на іх баку. Большэвізм ім не падабаўся, таму што большэвікі бяруць хлеб па цвёрдай цане. А калі сяляне іспыталі ў Сібіры і на Украіне ўладу Калчака і Дзенікіна, яны ўбачылі, што селяніну выбару няма: або ісці да капіталіста і ён аддасць цябе ў рабства памешчыку, або ісці за рабочым, які, праўда, малочных рэк ў кісельных берагах не абяцае, які патрабуе ад цябе жалезнай дысцыпліны і цвёрдасці ў цяжкай барацьбе, але які выводзіць цябе з рабства ў капіталістаў і памешчыкаў.

Калі нават цёмныя сяляне зразумелі і ўбачылі гэта на ўласным вопыце, тады яны сталі свядомымі, прайшоўшымі цяжкую школу, староннікамі комунізма. Такі вопыт і павінен пакласці ў аснову ўсёй сваёй дзейнасці Саюз комуністычнай моладзі.

Я адказаў на пытанні, чаму мы павінны вучыцца, што нам трэба ўзяць са старой школы і старэй навукі. Я пастараюся адказаць і на пытанне, як гэтаму трэба вучыцца: толькі звязваючы кожны крок дзейнасці ў школе, кожны крок выхавання, адукацыі і вучэння неразрыўна з барацьбой усіх працоўных супроць эксплаататараў.

На некалькіх прыкладах, узятых з вопыту работы той ці іншай арганізацыі моладзі, я пакажу вам наглядна, як гэтае выхаванне комунізма павінна ісці.

Усе гавораць аб ліквідацыі непісьменнасці. Вы ведаеце, што ў краіне непісьменнай пабудаваць комуністычнае грамадства нельга. Недастаткова таго, каб Савецкая ўлада загадала, або каб партыя дала пэўны лозунг, або каб была кінута пэўная частка лепшых работнікаў на гэтую справу. Для гэтага трэба, каб само маладое пакаленне ўзялося-б за гэтую справу.

Комунізм заключаецца ў тым, каб тая моладзь, тыя юнакі і дзяўчаты, якія знаходзяцца ў саюзе моладзі, сказалі: гэта наша справа, мы аб'яднаемся і пойдзем у вёскі, каб ліквідаваць непісьменнасць, каб у нашага падрастаючага пакаленне не мела непісьменных. Мы імкнемся да таго, каб самадзейнасць падрастаючай моладзі была прысвечана на гэтую справу.

Вы ведаеце, што хутка ператварыць Расію з цёмнай, непісьменнай краіны ў пісьменную нельга; але калі за гэтую справу возьмецца саюз моладзі, калі ўся моладзь будзе працаваць на карысць усіх, тады гэты саюз, які аб'ядноўвае 400.000 юнакоў і дзяўчат, мае права называцца Саюзам комуністычнай моладзі. Задача саюза заключаецца яшчэ ў тым, каб, усвойваючы тыя ці іншыя веды, дапамагчы той моладзі, якая сама не можа вызваліцца з цемры непісьменнасці.

Быць членамі саюза моладзі значыць весці справу так, каб аддаваць сваю работу, свае сілы на агульную справу. Вось у гэтым заключаецца комуністычнае выхаванне. Толькі ў такой рабоце ператвараецца малады чалавек або дзяўчына ў сапраўднага комуніста. Толькі ў тым выпадку, калі яны гэтай работай здолеюць дасягнуць практычных поспехаў, яны становяцца комуністамі.

Для прыкладу вазьміце работу па падгародных агародах. Гэта адна з задач Саюза комуністычнай моладзі. Народ галадае, на фабрыках і заводах голад. Для таго, каб выратавацца ад голаду, трэба развіць агароды, але земляробства вядзецца па-старому.

І вось трэба, каб больш свядомыя элементы ўзяліся за справу, і вы тады ўбачыце, што агароды павялічацца, плошча іх расшырыцца, рэзультаты палепшацца. У гэтай справе Саюз комуністычнай моладзі павінен прымаць актыўны ўдзел. Кожны саюз або кожная ячэйка саюза павінны лічыць гэтую справу сваёй справай.

Саюз комуністычнай моладзі павінен быць ударнай групай, якая ва ўсякай рабоце аказвае сваю дапамогу, праяўляе сваю ініцыятыву, свой пачын. Саюз павінен быць такім, каб любы рабочы бачыў у ім людзей, вучэнне якіх, магчыма, яму незразумела, вучэння якіх ён адразу, можа быць, і не паверыць, але на жывой рабоце якіх, на іх дзейнасці ён бачыў-бы, што гэта сапраўды тыя людзі, якія паказваюць яму верны шлях.

Калі Саюз комуністычнай моладзі ва ўсіх галінах не здолее пабудаваць так сваю работу, гэта значыць, што ён збіваецца на стары буржуазны шлях.

Наша выхаванне трэба злучыць з барацьбой працоўных супроць эксплаататараў для таго, каб дапамагаць першым вырашаць тыя задачы, якія з вучэння комунізма вынікаюць.

Члены саюза павінны кожную сваю свабодную гадзіну скарыстоўваць на тое, каб палепшыць агарод, або на якой-небудзь фабрыцы або заводзе арганізаваць вучэнне моладзі і т. д.

Мы хочам Расію з краіны нішчай і ўбогай ператварыць у краіну багатую. І трэба, каб Саюз комуністычнай моладзі сваю адукацыю, сваё вучэнне і сваё выхаванне злучыў з працай рабочых і сялян, каб ён не запіраўся ў свае школы і не абмяжоўваўся толькі чытаннем комуністычных кніг і брашур.

Толькі ў працы разам з рабочымі і сялянамі можна стаць сапраўднымі комуністамі.

І трэба, каб усе ўбачылі, што ўсякі, хто ўваходзіць у Саюз моладзі, з'яўляецца пісьменным, а разам з тым умее і працаваць. Калі ўсе ўбачаць, як мы прагналі са старой школы старую муштру, замяніўшы яе свядомай дысцыплінай, як усякі малады чалавек ідзе прымаць удзел у суботніку, як яны выкарыстоўваюць кожную падгародную гаспадарку, каб дапамагаць насельніцтву, народ будзе глядзець на працу не так, як на яе глядзелі раней.

Задача Саюза комуністычнай моладзі ў тым, каб арганізаваць у вёсцы або ў сваім квартале дапамогу ў такой справе, — бяру маленькі прыклад — як забеспячэнне чыстаты або размеркаванне харчу.

Як гэта рабілася ў капіталістычным старым грамадстве?

Кожны працаваў толькі для сябе, і ніхто не глядзеў, ці ёсць тут старыя або хворыя, або ўся гаспадарка падае на плечы жанчыны, якая з гэтай прычыны знаходзіцца ў стане падаўленым і заняволеным. Хто супроць гэтага павінен змагацца? Саюзы моладзі, якія павінны сказаць: мы гэта пераробім, мы арганізуем атрады маладых людзей, якія будуць памагаць забеспячэнню чыстаты або размеркаванню харчу, сістэматычна абыходзячы дамы, якія будуць дзейнічаць арганізавана на карысць усяго грамадства, правільна размяркоўваючы сілы і паказваючы, што праца павінна быць арганізаванай працай.

Таму пакаленню, прадстаўнікам якога цяпер каля 50 год, нельга разлічваць, што яно ўбачыць комуністычнае грамадства. Да таго часу гэтае пакаленне перамрэ.

А тое пакаленне, якому цяпер 15 год, яно і ўбачыць комуністычнае грамадства, і само будзе будаваць гэтае грамадства.

І яно павінна ведаць, што ўся задача яго жыцця ёсць будаўніцтва гэтага грамадства.

У старым грамадстве праца вялася асобнай сям'ёй, і ніхто не злучаў яе (працу), апрача памешчыкаў і капіталістаў, якія прыгняталі масы народа. Мы павінны ўсякую працу, як-бы яна ні была брудная і трудная, пабудаваць так, каб кожны рабочы і селянін глядзеў на сябе так: я — частка вялікай арміі свабоднай працы і здолею сам пабудаваць сваё жыццё без памешчыкаў і капіталістаў, здолею ўстанавіць комуністычны парадак.

Трэба, каб Саюз комуністычнай моладзі выхоўваў усіх з маладых год, з дванаццаці год, у свядомай і дысцыплінаванай працы.

Вось якім чынам мы можам разлічваць, што тыя задачы, якія цяпер пастаўлены, будуць вырашаны.

Нам трэба разлічваць, што неабходна не менш 10 год для электрыфікацыі краіны, каб наша абнішчаўшая зямля магла быць абслужана па апошніх дасягненнях тэхнікі.

І вось, пакаленне, якому цяпер 15 год і якое праз 10—20 год будзе жыць у комуністычным грамадстве, павінна ўсе задачы свайго вучэння ставіць так, каб кожны дзень у любой вёсцы, у любым горадзе моладзь вырашала практычна тую ці іншую задачу агульнай працы, няхай самую маленькую, няхай самую простую.

Па меры таго, як гэта будзе адбывацца ў кожнай вёсцы, па меры таго, як будзе развівацца комуністычнае спаборніцтва, па меры таго, як моладзь будзе даказваць, што яна ўмее аб'ядноўваць сваю працу, — па меры гэтага поспех комуністычнага будаўніцтва будзе забяспечан.

Толькі гледзячы на кожны крок свой з пункту гледжання поспеху гэтага будаўніцтва, толькі пытаючыся ў сябе, ці ўсё мы зрабілі, каб быць аб'яднанымі, свядомымі працоўнымі, толькі ў гэтым доўгім працэсе Саюз комуністычнай моладзі зробіць тое, што ён поўмільёна сваіх членаў аб'еднае ў адну армію працы і выкліча агульную павагу да сябе.

Упершыню надрукавана ў «Правде» №№ 221, 222 і 223, 5, 6 і 7 кастрычніка 1920 г.

Творы, т. XXX, стар. 403—417.

УСЕСАЮЗНАЯ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЯ ВЫСТАЎКА

Ордэна Леніна племянны саўгас «Караваева» (Кастрамскі раён, Яраслаўскай вобласці) вырасціў новы тып швіцкіх кароў з рэкорднымі ўдоямі малака.

На здымку: стаханаўка племгаса У. С. Баркова (злева ля стала) расказвае экскурсантам выстаўкі аб тым, як яна дабілася ўдою малака ў 8.790 літраў на кожную фуражную карову.

Фота І. Маныча. Фота-кліша ТАСС.

ШЫРЫЦЬ ВОПЫТ ГЛУХАЎЦАЎ!

КОЖНАМУ ПРАДПРЫЕМСТВУ—ПАДСОБНУЮ ГАСПАДАРКУ

З вялікім задаволеннем сустрэлі рабочыя беластоцкіх прадпрыемстваў зварот калектыва глухаўскага баваўнянапапяровага камбіната аб стварэнні падсобных гаспадарак. Глухаўцы ў сваім звароце пісалі: «Багатую, разнастайную падсобную гаспадарку,—жывёлагадоўчую і агародніннюю,—можа мець кожнае прадпрыемства. Для гэтага неабходны толькі ініцыятыва і дружная работа ўсяго калектыва».

Ініцыятыва глухаўскіх рабочых надзвычай каштоўная. Стварэнне падсобных гаспадарак будзе ўсямерна садзейнічаць паспяховаму пашырэнню харчовай базы, забяспечыць сталовыя і буфеты прадпрыемстваў дадатковай колькасцю харчовых прадуктаў—малаком, мясам, гароднінай.

Пры многіх прадпрыемствах Беластока вясной гэтага года былі створаны падсобныя гаспадаркі. Вялікае значэнне падсобных гаспадарак можна бачыць на прыкладзе 2-га і 1-га тэкстыльных камбінатаў, 17-й фабрыкі і т. д. Сталовыя гэтых прадпрыемстваў атрымліваюць многа малака і гародніны. Праз буфет рабочым адпускаюцца прадукты па сабекошту. Дзіцячыя сады і яслі ў дастатковай колькасці забяспечаны малаком, маслам.

27 верасня адбылася нарада кіраўнікоў рад прадпрыемстваў горада Беластока, скліканая гаркомам партыі і рэдакцыяй газеты «Вольная праца». Удзельнікі нарады расказалі аб становішчы падсобных гаспадарак і аб перспектывах іх развіцця.

У канцы нарады выступіў сакратар гаркома партыі тав. Раманаў. Ён адзначыў многа недахопаў, якія маюць падсобныя гаспадаркі і паставіў перад кіраўнікамі прадпрыемстваў рад задач па далейшаму развіццю падсобных гаспадарак.

Што мы атрымалі ад падсобнай гаспадаркі

М. ФЕЙНБЕРГ — намеснік дырэктара 1-га камбіната

Глухаўцы ў сваім звароце заклікаюць арганізаваць пры прамысловых прадпрыемствах свае падсобныя гаспадаркі. Зварот глухаўцаў знайшоў гарачы водгук сярод рабочых і служачых 1-га камбіната.

Наша падсобная гаспадарка была створана вясной гэтага года. Што нам дала падсобная гаспадарка? Сталовая камбіната забяспечваецца гароднінай. Мы прадалі праз буфет рабочым 10 тон памідораў, 2,5 тоны буракоў, 3,5 тоны агуркоў. Прадана таксама рабочым 18 тон бульбы. Усю гэтую прадукцыю прадалі па сабекошту. На зіму для сталовай засолена 2 тоны памідораў і 4,8 тоны агуркоў. Нядрэнны ўраджай капусты. Яе будзе не менш 13 тон. З іх 10 тон заквасім, а тры тоны прададзім рабочым.

У падсобнай гаспадарцы ёсць 33 каровы. Сёлета надоена 16 тысяч літраў малака. Малаком забяспечвалі сталовую і праз буфет прадавалі рабочым. Мы закупляем яшчэ некалькі кароў. Ёсць 40 штук свіней, з іх 8 свінаматак.

У нас засеяна 30 гектараў бульбы. Кожны гектар дасць не менш тысячы пудоў. Такім чынам мы будзем мець 30 тысяч пудоў бульбы. Частку бульбы прададзім рабочым.

Зараз мы намецілі рад канкрэтных мерапрыемстваў па пашырэнню сваёй падсобнай гаспадаркі. Перш за ўсё мы думаем павялічыць плошчу пасеву пад агародныя культуры. Вясной 1941 года мы засеем агароднымі культурамі 11 гектараў, каб забяспечыць сталовую камбіната і рабочых дастатковай колькасцю гародніны.

Кожнае прадпрыемства павінна шырыць вопыт работы падсобнай гаспадаркі глухаўскага камбіната.

ВЯЛІКІЯ ПЕРСПЕКТЫВЫ

В. ГЛУХОЎСКІ — сакратар партарганізацыі пятага камбіната.

Рабочыя, служачыя і інжынерна-тэхнічны персанал нашага камбіната з вялікім задавальненнем сустрэлі зварот глухаўцаў.

Правільна пішуць глухаўцы, што абавязак кіраўнікоў прадпрыемстваў — праявіць ініцыятыву, забяспечыць умовы для развіцця гаспадарак.

Я хачу сказаць, якую карысць прынесла падсобная гаспадарка нашаму камбінату. Мы засеялі 8 гектараў бульбы, пасадзілі агуркі, памідоры, капусту. Гэтай гароднінай будзе поўнасцю забяспечана сталовая камбіната. На зіму заквасім 6 тон капусты. Маем вялікія магчымасці для пашырэння сваёй падсобнай гаспадаркі.

Абмеркаваўшы зварот рабочых глухаўскага камбіната, мы намецілі практычныя мерапрыемствы па развіццю гаспадаркі. Перш за ўсё, закупім 25 штук свіней, з якіх частку паставім на адкорм. Ёсць 6 кароў, купім яшчэ 10. Рашылі таксама разводзіць рыбу.

Асобныя прадпрыемствы арганізоўваюць парніковую гаспадарку. Але мы гэтым пытаннем яшчэ не займаліся. Гэтай важнай справай і нам прыдзецца заняцца. Перспектывы для пашырэння і развіцця падсобнай гаспадаркі ў нас вялікія.

Каб узорна арганізаваць справу ў падсобнай гаспадарцы, неабходна падумаць і аб кадрах. Для кіраўніцтва гаспадаркамі трэба падабраць лепшых, правераных людзей.

Умацуем нашу падсобную гаспадарку

А. НЕГРАБЕЦКІ — дырэктар 4-га камбіната.

Наша падсобная гаспадарка знаходзіцца ў 30 кіламетрах ад Беластока ў былым памешчыцкім маёнтку. Гаспадарка мае 120 гектараў ворыўнай зямлі і 10 гектараў лугу. У нас ёсць 21 конь, 16 кароў, 14 свіней.

У гэтым годзе мы сеялі бульбу, буракі, маркоўку, капусту. Асабліва багаты ўраджай быў агуркоў. Мы сабралі каля 100 цэнтнераў агуркоў.

Пры камбінаце ёсць сталовая, якая ў значнай меры забяспечана сельскагаспадарчымі прадуктамі з нашай падсобнай гаспадаркі. Сталовая таксама забяспечваецца рознымі малочнымі прадуктамі. Цяпер мы так арганізавалі справу, што перапрацоўку малака робім у самой падсобнай гаспадарцы.

У далейшым мы разлічваем павялічыць колькасць галоў жывёлы і гэтым больш умацуем падсобную гаспадарку.

ЗА РУБЯЖОМ

Замежны друк аб пакце трох дзяржаў

ГЕРМАНІЯ

БЕРЛІН, 30 верасня. (ТАСС). Увесь германскі друк шырока каментыруе тэкст пакта, заключанага паміж Германіяй, Італіяй і Японіяй.

Газета «Нацыяналь цэйтунг» піша, што «у самым разгары вайны Германія і Італія атрымалі падмацаванне ў асобе Японіі. Японія, Германія і Італія прадстаўляюць сабой адзіны ваенны блок.

Пасля заключэння пакта Японія, такім чынам, выступае на старане дзяржаў восі ў іх канчатковай барацьбе супроць Англіі».

Газеты адзначаюць, што берлінскі пакт размеркаваў сферы ўплыву паміж дзяржавамі восі і Японіяй.

Падкрэсліваючы асаблівую ролю ЗША ў барацьбе Англіі, газета «Гамбургер фрэмдэнблат» заяўляе, што ў ЗША сказваецца ўплыў ваеннай партыі, якая дзейнічае ў мэтах умацавання саюза з Англіяй. Газета ўскладае на гэту ваенную партыю адказнасць за далейшае пашырэнне вайны.

Усе газеты падкрэсліваюць, што адносіны дзяржаў — удзельнікаў берлінскага пакта да СССР не працярпелі ніякіх змяненняў.

Асаблівае значэнне, піша газета «Берлінер берзенцэйтунг», мае той факт, што «дагавор трох дзяржаў ніякім чынам не датычыць цяперашніх і будучых адносін паміж трыма дзяржавамі і Савецкім Саюзам». У такім-жа духу выказваюцца і іншыя газеты.

Сёння ўсе газеты публікуюць падрабязныя вытрымкі з артыкула газеты «Правда» — «Берлінскі пакт аб тройсцвеным саюзе».

ЗША

НЬЮ-ЙОРК, 30 верасня. (ТАСС). Вашынгтонскі карэспандэнт агенцтва Юнайтэд Прэс паведамляе, што ў аўтарытэтных крутах не сумняваюцца ў тым, што пакт накіраван супроць ЗША. Большасць газет прызнае, што гэты пакт пашырае сферу вайны.

Газета «Нью-Йорк пост» заклікае да ўзмацнення дапамогі Англіі і прадастаўлення ёй большай колькасці ўзбраенняў, танкаў і самалётаў. Адначасова газета патрабуе разрыву ўсіх гандлёвых адносін з Японіяй.

Палітычны аглядальнік газеты «Нью-Йорк геральд трыбюн» Ліпман заяўляе, што для ЗША вельмі важны як Атлантычны, так і Ціхі акіяны і што захаванне англійскіх астравоў жыццёва неабходна. Ліпман падкрэслівае, што «са стратай англійскіх астравоў ЗША страцяць і Далёкі Усход».

Большасць газет настайвае на павелічэнні дапамогі з боку ЗША Англіі.

АНГЛІЯ

ЛОНДАН, 30 верасня. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, англійскі друк аднадушна прызнае, што пакт трох дзяржаў афармляе адносіны, фактычна існуючыя паміж Германіяй, Італіяй і Японіяй ужо працяглы час. «Таймс» піша, што «Японія зрабіла заяву аб сімпатыях, якія ніколі не скрываліся».

Па агульнай думцы лонданскіх кругоў, заключэнне пакта прыбліжае ўступленне ЗША ў вайну.

Газета «Дэйлі тэлеграф энд Морнінг пост» падкрэслівае, што заключэнне пакта не можа з'явіцца для ЗША прычынай адмаўлення ад ажыццяўлення намечанай урадам ЗША палітыкі. Амерыка, заключае газета, «у стане ігнарыраваць пакт і вызначаць сваю палітыку, не лічачыся з яго пунктамі».

Газета «Сандэй таймс» наступным чынам аб'ясняе мэты, якія праследуюцца ўдзельнікамі берлінскага пакта: Японцы спадзяюцца, што пакт утрымае Рузвельта ад дзеянняў у Ціхім акіяне. У сваю чаргу Германія і Італія разлічваюць на тое, што гэта перашкодзіць ЗША аказваць дапамогу Англіі. «Аднак, — сцвярджае газета, — наўрад ці новы пакт акажа вялікі ўплыў у тым або іншым напрамку».

Англійскі друк выражае ўпэўненасць у яшчэ большай дапамозе з боку ЗША і далейшым умацаванні англа-амерыканскіх адносін.

Паветраныя налёты на Германію

ЛОНДАН, 30 верасня. (ТАСС). Англійскае міністэрства авіяцыі паведамляе, што англійскія бамбардыроўшчыкі ў ноч на 30 верасня зрабілі цэлы рад атак на завод сінтэтычнай нафты «Браунколен бензін» у Магдэбургу. Завод «Браунколен бензін», размешчаны ў 200 мілях ад заходняй граніцы Германіі, робіць нафтапрадукты з бурага вугалю. У выніку амаль трохгадзіннай бамбардыроўкі на заводзе ўзніклі буйныя пажары, зарава якіх было бачна з самалётаў на адлегласці 60 міль і паслужыла арыентырам для наступных налётаў. Бамбардыроўшчыкі скідвалі з пікіруючага палёту фугасныя бомбы, якія выклікалі шматлікія ўзрывы. Англійскія бамбардыроўшчыкі, што ўдзельнічалі ў налёце на гэты завод, бамбардыравалі таксама чыгуначныя шляхі к поўдню ад горада. Другія злучэнні цяжкіх англійскіх бамбардыроўшчыкаў атакавалі буйны газавы завод у Штутгарце, а таксама завод Боша, які выпрабляе электраабсталяванне. Шматлікія бомбы буйнага калібра, скінутыя на газавы завод, выклікалі 10 узрываў. Завод Боша бамбардыраваўся на працягу 15 мінут. У выніку бамбардыроўкі на заводзе ўзнік вялікі пажар. Акрамя гэтага, на працягу ночы былі падвергнуты бамбардыроўцы алюмініевы завод у Бітэрфельдзе, а таксама некаторыя вузлавыя чыгуначныя пункты Германіі і электрастанцыя паблізу Антверпена. Другія злучэнні англійскай авіяцыі працягвалі свае атакі на магчымыя базы германскага ўварвання, скапленні суднаў і партовыя збудаванні ў Остэндэ, Флісінгене і Кале.

Налёты германскай авіяцыі на Англію

ЛОНДАН, 30 верасня. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае, што сёння ў Лондане былі аб'яўлены тры паветраных трывогі. Першая трывога была аб'яўлена ў момант, калі злучэнне германскіх бамбардыроўшчыкаў і знішчальнікаў, налічваючае каля 80 машын, перасекла ўзбярэжжа графства Кент. Пранікнуўшы на некалькі міль унутр краіны, злучэнне разбілася на дробныя групы. На працягу некаторага часу германскія самалёты трымаліся над берагавымі раёнамі графства Кент і Сасекс, пасля чаго яны былі рассеяны англійскай авіяцыяй. У час другой паветранай трывогі ў налёце на Англію ўдзельнічала каля 40 самалётаў. Яны з'явіліся над паўднёва-ўсходнім узбярэжжам Англіі, але не змаглі пранікнуць далёка ў глыбіню краіны, бо былі перахоплены англійскімі знішчальнікамі. У час гэтых двух налётаў ні адзін германскі самалёт не дасягнуў раёна Лондана. У час трэцяга налёту англійскія знішчальнікі ўступілі ў бой з германскімі самалётамі на вялікай вышыні над заходнім прадмесцем Лондана.

У апошнюю гадзіну

НАЛЁТ АНГЛІЙСКАЙ АВІЯЦЫІ НА БЕРЛІН

БЕРЛІН, 1 кастрычніка. (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро перадае, што, згодна дадатковых звестак аб налёце мінулай ноччу англійскіх самалётаў на Берлін, бамбардыроўцы падвергліся галоўным чынам кварталы і пасёлкі, размешчаныя на паўночнай і паўночна-заходняй ускраінах Берліна. Бомбы, скінутыя над паўночна-заходняй ускраінай Берліна, упалі ў сады. Насельніцтва бліжэйшых дамоў вымушана было пакінуць свае памяшканні.

—«о»—

ПАВЕТРАНЫЯ БАІ НАД АНГЛІЯЙ

БЕРЛІН, 1 кастрычніка. (ТАСС). Паводле паведамлення германскага інфармацыйнага бюро, сёння з раніцы эскадрыллі германскіх бамбардыроўшчыкаў паслядоўнымі хвалямі працягваюць атакоўваць Англію. Паветраныя баі над англійскай тэрыторыяй не спыняюцца. Згодна паступіўшых да гэтага часу звестак, у гэтых баях збіта 12 англійскіх знішчальнікаў, з іх 6 «Спітфайераў» і 6 «Харыкейнаў». Германская авіяцыя не страціла ні аднаго самалёта.

—«о»—

НАЛЁТЫ ГЕРМАНСКАЙ АВІЯЦЫІ НА АНГЛІЮ

БЕРЛІН, 1 кастрычніка. (ТАСС). Як перадае германскае інфармацыйнае бюро, эскадрылля германскіх бамбардыроўшчыкаў 1 кастрычніка раніцой зрабіла паспяховы напад на аэрадром, размешчаны на шатландскім узбярэжжы. Лётчыкі з брыючага палёту з вышыні ў 30 метраў скінулі бомбы на ангары, у рэзультаце чаго ўзнік пажар. Акрамя таго, кулямётным агнём было знішчана некалькі самалётаў на аэрадроме.

—«о»—

ЗАКОНАПРАЕКТ АБ ПРАДАСТАЎЛЕННІ АНГЛІІ АМЕРЫКАНСКІХ ПАЗЫК

НЬЮ-ЙОРК, 1 кастрычніка. (ТАСС). Па паведамленню вашынгтонскага карэспандэнта газеты «Нью-Йорк таймс», сенатар Кінг унес у сенат законапраект, які дае магчымасць Злучаным Штатам прадастаўляць Англіі пазыкі. Законапраект прадугледжвае ануліраванне ўсіх артыкулаў законаў аб нейтралітэце і закона Джэмсона, якія забараняюць прадастаўленне амерыканскіх пазык Англіі. Акрамя таго, законапраект, які ўнесен Кінгам, прадугледжвае зніжэнне сумы англійскага доўгу ЗША і прадастаўляе Рузвельту права весці перагаворы аб набыцці або зняцці ў арэнду англійскіх баз на астравах у Ціхім акіяне.

—«о»—

УЗРЫЎЧАТАЕ ВЯШЧЭСТВА З СОЕВЫХ БАБОЎ

ШАНХАЙ, 30 верасня. (ТАСС) Паводле паведамлення дайрэнскага карэспандэнта агенцтва Гавас, глава спецыяльнага харчовага бюро Охара Фудзасі, які толькі што вярнуўся з сваёй паездкі па Еўропе, заявіў, што манчжурскія бабы пераводзяцца на германскіх хімічных заводах у моцна-ўзрыўчатае вяшчэства. Гэтае вяшчэства іграе вялікую ролю ў цяперашніх бамбардыроўках Лондана і іншых англійскіх гарадоў. Па словах Охара, гэта моцна-ўзрыўчатае вяшчэства, выпрацаванае з соевых бабоў, многа дапамагло немцам у іх маланкавай вайне супроць Польшчы ў мінулым годзе.

Лекцыя французскай мовы на факультэце замежных моў у Беластоцкім дзяржаўным педінстытуце.
На пярэднім плане — выкладчык французскай мовы тав. І. М. Гефон. Фота А. Сапіра.

Абласны семінар прапагандыстаў

Пры Беластоцкім абкоме КП(б)Б адбыўся двухдзённы семінар прапагандыстаў райкомаў партыі. Прысутнічала 35 чалавек. Прапагандыстам прачытаны лекцыі: «Партыя ў перыяд падрыхтоўкі і правядзення Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі», «Арганізацыя III Комуністычнага Інтэрнацыянала» і іншыя.

Літаратуразнаўца тав. Вольпе на семінары прачытаў лекцыю аб літаратурнай дзейнасці Адама Міцкевіча.

Прапагандысты на семінары абмяняліся між сабой вопытам сваёй прапагандысцкай работы.

Пасля семінара прапагандысты былі прыняты сакратаром абкома КП(б)Б тав. Ігаевым. У гутарцы тав. Ігаеў расказаў аб першачарговых задачах прапагандысцкай работы ў вобласці.

—о—

Уступіла ў строй фетра-фельцавая фабрыка

Днямі ў Беластоку ўступіла ў строй новаабсталяваная фетра-фельцавая фабрыка. Яна выпрабляе капеліны для жаночых капелюшоў.

Фабрыка размешчана ў чатырохпавярховым корпусе. Раней тут быў прадзільны цэх 5-га тэкстыльнага камбіната.

Абсталяванне для фетра-фельцавай фабрыкі ляжала на складзе цяперашняга 5-га тэкстыльнага камбіната з 1914 года. Увесь гэты час фабрыку не будавалі. І толькі цяпер, на працягу двух месяцаў, яе абсталявалі.

У будучым годзе фабрыка будзе выпускаць гатовыя капелюшы і боты. Яе гадавая магутнасць 1 мільён 600 тысяч капелюшоў мужчынскіх і жаночых.

—о—

Класны бацькоўскі сход

Класны кіраўнік пятага «Б» класа 15-й беластоцкай школы тав. Гауфман правяла бацькоўскі сход, на якім абгаворана становішча паспяховасці і дысцыпліны вучняў класа. Маці вучня тав. Дуброўская падзялілася цікавым вопытам арганізацыі дамашняга рэжыму свайго сына, які з'яўляецца лепшым вучнем класа. Сход унёс прапанову заслухаць даклад дырэктара школы на тэму: «Рэжым дня школьніка».

На сходзе не ўдалося правесці выбары бацькоўскага камітэта, бо некаторыя бацькі не з'явіліся. Бацькам трэба шчыльней трымаць сувязь са школай, наведваць бацькоўскія сходы.

М. Мядзведзеў.

Год таму назад

(Хроніка падзей)

Другога кастрычніка. Пайшлі першыя паязды па раскладу. Комунальны аддзел Часовага ўпраўлення прыступіў да ўпарадкавання горада. Сотні людзей працуюць на ўкладцы бруку на былой цэнтральнай вуліцы — Касцельнай. У раёне Петраш прыступлена да будаўніцтва 9 незакончаных дамоў. Гандлюе большасць магазінаў, але цэны павышаюцца з дня на дзень. У горадзе няма солі, нехапае хлеба. Вуліцы запоўніліся спекулянтамі і перакупшчыкамі. За кілограм солі просяць 15 злотых, за пачку махоркі—тры злотых.

Савецкі ўрад адправіў у заходнія вобласці вялікія партыі тавараў першай неабходнасці: 6.000 тон солі, 7.000 тон газы, 5.000 скрынак запалак, 7.000 скрынак махоркі. Тавары гэтыя рэалізоўваліся праз прыватныя магазіны, уладальнікі якіх павінны былі іх прадаваць па ўстаноўленых цвёрдых цэнах.

Неўзабаве высветлілася, што гандляры частку атрыманых тавараў прадавалі насельніцтву, а частку хавалі і праз сваіх агентаў перапрадавалі па спекулятыўных цэнах. Часовае ўпраўленне аштрафавала групу гандляроў.

Паступаюць першыя весткі з вёскі, што сялянскія камітэты пачалі размяркоўваць зямлю памешчыкаў сярод сялян. Не абышлося і без казусаў. У радзе маёнткаў засталіся памешчыкі — іх таксама надзялілі зямлёй. Некаторыя сялянскія камітэты наіўна сцвярджалі, што гэта былі «добрыя» памешчыкі.

Пачалася падрыхтоўка да святкавання Кастрычніцкай рэвалюцыі. Адбыўся агульнагарадскі сход мастакоў, распрацаван план афармлення горада. Да дня святкавання рашана рэдыёфіцыраваць усе плошчы і скверы.

Пачаліся заняткі ў школах. У школе № 248, дзе раней абучалася 85 дзяцей, прыйшло на заняткі 125 дзяцей. Навапрышоўшыя — гэта дзеці беспрацоўных рабочых. Перад пачаткам заняткаў дзеці сабраліся цесным кальцом каля кафедры, на якой быў нарысаваны аднагаловы арол. Дзеці складаным ножыкам саскраблі арла і нарысавалі вялікую чырвоную звязду.

Вучэбнага плана ў школе не было. Настаўніца рашыла на першым уроку расказаць дзецям аб падзеях, якія адбыліся 17 верасня. На другім уроку ва ўсіх класах рашылі вывучаць азбуку рускай мовы.

Аддзел працы Часовага ўпраўлення ўжо некалькі дзён праводзіць рэгістрацыю беспрацоўных. На 2-е кастрычніка было зарэгістравана больш 15 тысяч чалавек. Рэгістрацыя працягвалася.

Метэаралагічная станцыя ў Беластоку

Савецкім урадам удзяляецца велізарная ўвага развіццю ўсіх галін народнай гаспадаркі, у тым ліку і гідраметэаралагічнай службе.

Згодна пастановы Соўнаркома Саюза ССР у горадзе Беластоку арганізавана метэаралагічная станцыя, на якую ўскладзена, акрамя абслугоўвання ўсіх галін народнай гаспадаркі, даследванне верхніх слаёў атмасферы.

27 верасня быў выпушчан першы радыёзонд. Радыёзонд — гэта прыбор, які рэгіструе і аўтаматычна перадае па радыё даныя аб тэмпературы, даўленні і вільготнасці паветра на вышынях. Гэты прыбор на гумавай абалочцы, напоўненай вадародам, выпускаецца ў свабодны палёт.

Цікава адзначыць, што раніцой тэмпература на паверхні зямлі была 7 градусаў цеплыні, а на вышыні 8 тысяч метраў, на якую падняўся радыёзонд, тэмпература дасягнула 32,5 градуса марозу.

Штодзённы выпуск радыёзондаў у Беластоку дасць каштоўны матэрыял савецкай навуцы і дапаможа больш дакладна прадсказваць змены надвор'я, веданне якога так неабходна для ўсіх галін народнай гаспадаркі, і ў асаблівасці для авіяцыі і сельскай гаспадаркі.

В. Белавусаў.
І. Паршын.

РЭКАНСТРУКЦЫЯ ГРОДНЕНСКАЙ МЕБЛЕВАЙ ФАБРЫКІ

Поўным ходам ідуць работы па рэканструкцыі гродненскай меблевай фабрыкі. Пераабсталёўваюцца старыя цэхі і будуецца новы механічны цэх. Фабрыка атрымае спецыяльную сушылку.

На рэканструкцыю фабрыкі адпушчана 135 тысяч рублёў.

Адказны рэдактар
Б. М. ЗЕЛЬМАНАЎ.

УБ — 55

Друкарня Беластокдруку